ČASTNIK PO DUŠI

Združenje slovenskih častnikov – Območno združenje Ljubljana je bilo ustanovljeno 17. 7. 1997, deluje na prostovoljni osnovi, je samostojno, stanovsko, interesno združenje vojaških podčastnic in podčastnikov ter častnikov z območja Mestne občine Ljubljana in iz osmih primestnih občin. Je domoljubna, nestrankarska in nepridobitna organizacija ter član krovne Zveze slovenskih častnikov. Sedež združenja je v Domu družbenih organizacij za Bežigradom v Ljubljani na Linhartovi 13. O tem smo se pogovarjali s predsednikom OZSČ Ljubljana, majorjem Borutom Zajcem.

»Delovanje častniškega združenja v Ljubljani je bilo nekaj let v precejšnji krizi: Kako ste jo uspeli premagati?«

Nedejavnost in vdanost v usodo nekdanjega vodstva OZSČ Ljubljana zaradi vedno višje povprečne starosti članstva, ki sta dosegli vrhunec v letu 2009, nam je uspelo premagati predvsem z aktiviranjem vseh posameznikov, članov Predsedstva OZSČ Ljubljana (trenutno nas je v predsedstvu 17). V program dela vključujemo različne dejavnosti po načelu, da vsak naš član lahko poišče nekaj, kar ga zanima. Za izvedbo posameznih dogodkov določimo nosilce projekta. Tako smo bili lani udeleženi v 45 dogodkih, ki so zajeli široko paleto različnih dejavnosti.

Redno se udeležujemo dejavnosti, kot so državno prvenstvo častnikov, podčastnikov in vojakov v smučanju in streljanju na Golteh v mesecu februarju, lokostrelsko tekmovanje ZSČ v Ankaranu v mesecu aprilu, državno prvenstvo v streljanju s pištolo velikega kalibra v Trbovljah v mesecu oktobru, pohod po poteh soške fronte v mesecu decembru.

»V kolikšni meri ste v svojih dejavnostih povezani s Slovensko vojsko?«

Naša povezava s SV je izjemno pomembna. Kadar koli je dana pobuda s strani SV in izražen interes za naše sodelovanje na dogodkih, se z veseljem odzovemo. Tu gre na primer za dneve odprtih vrat v naši domicilni enoti – 1. brigadi SV – v mesecu maju, potem za oglede vojaških vaj, na katere smo povabljeni (lani na vajo KRAS 2013), letos smo bili povabljeni na ogled že treh mednarodnih vojaških vaj (Adriatic Strike, Clever Ferret 2014 in Immediate Response 2014).Redno se udeležujemo dejavnosti, kot so državno prvenstvo častnikov, podčastnikov in vojakov v smučanju in streljanju na Golteh v mesecu februarju, lokostrelsko tekmovanje ZSČ v Ankaranu v mesecu aprilu, državno prvenstvo v streljanju s pištolo velikega kalibra v Trbovljah v mesecu oktobru, pohod po poteh soške fronte v mesecu decembru.

»Člani združenja delujete skladno s svojimi merili, svojim etičnim kodeksom ...«

Pomembno se mi zdi poudariti eno od vrlin, ki ji skušamo v združenju dosledno slediti, to je odnos do članstva oziroma do vsakega posameznega člana. Navsezadnje smo – ne samo uradno, temveč tudi po duši – častniki in iz tega izhaja kodeks našega obnašanja, ki je nakazan že v imenu: ČASTNIK. Iz tega izhaja, da se je vredno boriti za vsakega člana. Član mora začutiti, da je pripadnik združenja, v katerem so pomembne vrednote iz kodeksa desetih častniških vrlin. Častniki se držimo reka: »Nikoli ne pusti nikogar od svojih zadaj!« Rek, po katerem se ravnamo in izvira iz nekaterih viteških vrlin: spoštljivost, tankočutnost in čast. Velja posebej tudi v kritičnih situacijah in vliva zaupanje članom v ravnanje vodstva združenja. Gre za dejansko pripadnost častniški organizaciji in ne samo na papirju. Glede na velik upad števila članov glede na leta takoj po osamosvojitvi in ko se ta trend nikakor ni hotel ustaviti, se spominjam besed nekega našega člana, danes polkovnika v pokoju: »Tudi če nas v združenju ostane le sto, nas bo pa sto delalo naprej, in če bomo aktivni, bomo pritegnili v svoje vrste predvsem mlade.« Po tem načelu se ravnamo še danes in nam za zdaj uspeva.

»Svojo pripadnost pa izkazujete tudi z zunanjimi simboli: uniformo, znaki, baretkami in podobno. Pred časom je bilo nekaj težav prav z uniformami za vaše članstvo, ste te težave premostili?«

Tu moram izpostaviti pomemben pogoj za naše identificiranje s Slovensko vojsko –udeležba na dogodkih v vojaški terenski bojni oziroma redkeje v svečani uniformi z oznakami ZSČ. Gre za prepoznavnost in pripadnost ZSČ. Vendar o tem pozneje.

Gre za pomemben element: zunanji znak, pomembno oznako: atribut častnika oziroma pripadnika častniške organizacije. Konec koncev smo v preteklosti vsi nosili uniformo, bodisi kot pripadniki uradne armade, na služenju vojaškega roka ali kot pripadniki Teritorialne obrambe in ne nazadnje Slovenske vojske. Zato se mi zdi pravilen pristop vodstva ZSČ v letih 2011 in 2012, ko je ponovno uveljavilo možnost nošenja uniforme, ki je dejansko uniforma pripadnika Slovenske vojske z razliko oznake na rokavu: znak SV je zamenjal znak ZSČ. Takrat smo v ljubljanski organizaciji uspeli – SV nam je donirala večinoma rabljene uniforme – obleči 60 naših pripadnikov in jih opremiti tudi s formacijsko opremo za življenje na terenu. Številni od teh pripadnikov združenja radi ponovno – ob primernih prilikah – oblečejo to terensko-bojno uniformo. Dobra in cenovno primerna je tudi nabava baretke ZSČ s kokardo, ki v skladu s pravilnikom že sama po sebi v kombinaciji na primer s civilno vetrovko in z baretko ZSČ na glavi pokaže pripadnost nosilca častniški organizaciji in ga napravi VIDNEGA. To pravilo – POSTANIMO VIDNI v lokalnih okoljih in predvsem v javnih uradnih stikih – upošteva-

mo že s samim nošenjem baretke ZSČ. Po pravilniku ZSČ o nošenju uniforme je predvidena tudi svečana uniforma, ki pa je žal za marsikoga predraga. Za zdaj smo na stroške ZSČ oblekli le praporščake, sicer si jo mora vsakdo drug v Šoštanju pri izdelovalcu naročiti kar sam.
V zadnjem času SV rabljene terenske uniforme po delih iz znanih razlogov kar prodaja in jo lahko kupi vsakdo. Meni osebno se zdi to popolnoma zgrešeno, ker se deli uniform potem pojavljajo na bolšjih trgih in je s tem nošenje uniforme večkrat razvrednoteno.

»Za vsakršno dejavnost so osnovni pogoj finance: kako imate urejeno financiranje v teh, precej bolj 'zadrgnjenih' časih?«

Temeljni vir financiranja naših dejavnosti predstavlja članarina, ki je že vsa leta nespremenjena – 15 EUR. Članarino je do 1. septembra letos od 351 vplačalo 75 odstotkov članov, kar smatramo za velik dosežek. Vsako leto pa stojimo pred dilemo, kaj storiti s člani, ki te svoje obveznosti iz raznih razlogov ne poravnajo. Zanimiv podatek iz leta 2013 nam kaže, da je v tem letu ponovno začelo plačevati članarino 35 članov, ki prej po 3 leta tega niso storili. To je pripisati zanimivejšemu programu v zadnjih letih in podpira stališče: treba se je boriti za vsakega člana in mu omogočiti, da je z nami.
Zelo pomemben del financiranja združenja izvira iz statusa združenja, ki ima s strani MORS priznano, da deluje v javnem interesu na področju obrambe. Sklenjena je pogodba med MOL in našim združenjem, ki ureja sofinanciranje dejavnosti s strani MOL za vsako tekoče leto posebej.
Za posamezne dejavnosti se naslonimo na krovno organizacijo ZSČ, ki je že lani, posebej pa letos, prihranila velika finančna sredstva s selitvijo sedeža v Vojašnico Edvarda Peperka in z deprofesionalizacijo vodstva, zato ima sedaj na razpolago finančna sredstva za sofinanciranje nekaterih naših dejavnosti.
Za enodnevne ekskurzije s cilji v Sloveniji in z udeležbo na tekmovanjih in dogodkih pod krovnim patronatom ZSČ ali SV voznikom povrnemo stroške za gorivo, če gremo na pot z osebnimi vozili in so ta polno zasedena z udeleženci, našimi člani. Strokovne, vojaško-spominske ekskurzije v tujino brez izjeme financiramo udeleženci sami. Ker so stroški teh potovanj dokaj visoki in bi jih večina težko naenkrat v celoti poravnala, smo lani uvedli večmesečno obročno vplačevanje za udeležbo. Mesečni obrok je znašal 70 EUR, kar so naši člani, prijavljeni za potovanje, lažje zmogli.

»Te strokovno-vojaške in spominske ekskurzije so ena vaših najbolj prepoznavnih dejavnosti ...«

Organiziramo jih vsako leto, vsaj eno tudi v tujino. Tako aktiviramo pomemben del članstva, da razmišlja o teh zadevah. Ekskurzije posvetimo obdelavi določene tematike, čas trajanja ekskurzije je dva do štiri ali pet dni.

Kot zelo pomembno sredstvo za pridobivanje članstva za projekte ZSČ štejem organiziranje in izvedbo strokovnih vojaških, v zadnjem času tudi spominskih ekskurzij v domače in v mednarodno okolje. Poudarek namenjamo vojaškemu delu ekskurzije, ne pozabimo pa tudi na kulturno okolje v krajih, kamor smo namenjeni. Naše ekskurzije so namreč odprte tudi za družinske člane pripadnikov ZSČ.
Naj naštejem uspele projekte preteklih let:
- 2011: Dunaj (OSCE Wien, Arsenal, parlament, Wiener Neustadt: Terezijanska vojna akademija)
- 2012: Obersalzberg (Orlovsko gnezdo, dokumentacijski center, München, spominski park KZ Dachau)
- 2013: Beograd (sejem orožja in vojaške opreme »PARTNER 2013«, muzej letalstva z nad 100 letali, trdnjava in vojaški muzej Kalemegdan)
- 2014: Normandija ob 70-letnici izkrcanja zaveznikov v Franciji 1944.

Tudi enodnevne ekskurzije štejemo za izjemno pomembne, ker so (cenovno) lažje dostopne širšemu krogu članstva. Tako smo letos v aprilu izvedli enodnevno ekskurzijo na Dolenjsko, spoznali namensko proizvodnjo v podjetju Arex, seznanili smo se predvsem s proizvodnjo nove slovenske pištole REX zero 1, mimogrede spoznali enega od aktualnih slovenskih portretistov Sama Kralja in si ogledali njegova nova dela, portrete znanih Slovencev, na njegovem drugem domu v okolju dolenjskih vinogradov obiskali častnega predsednika ZSČ, polkovnika Miha Butaro. V počastitev spomina na 100-letnico 1. svetovne vojne načrtujemo obisk muzeja soške fronte v Kobaridu in organiziramo pohod po poti ene najpomembnejših ofenziv (11.) sil avstro-ogrskega cesarstva.

»Kaj pa vojaška stroka, ste v stiku z njo?«

Pridobili smo odgovorne častnike iz GŠSV, polkovnika Boruta Flajšmana, vodjo planskega tima, in polkovnika Ivana Mikuža, namestnika načelnika GŠ in namestnika Združenega sektorja za strateško planiranje, ki sta nam predstavila kopico informacij, ki nimajo oznake tajnosti in so nam razbistrile pogled na razmišljanje naših vojaških strategov. Tematika je aktualna in za naše članstvo zelo zanimiva glede na vlogo ZSČ pri prihodnji izvedbi projekta strateške rezerve.
Priznana sijajna poznavalca 1. svetovne vojne vojne na kopnem in na morju (predvsem pomorskih operacij na Jadranu), prof. dr. Anton Bebler, sicer tudi član ZSČ, in dr. Anton Žabkar, sta nam tudi brez slikovnega prikaza na platno zelo slikovito in z izbranimi besedami podala to tematiko v veliko zadovoljstvo vseh obiskovalcev dveurnega predavanja.
Načrtujemo predavanje in razgovor o aktualni temi ustanovitve ISIS na ozemlju še obstoječih »amputiranih« držav Sirije in Iraka ter vpliv na politiko intervencije ZDA na tem vročem teritoriju.

»Kako pa poteka komunikacija – povezanost – s članstvom?«

Od leta 2011 naprej uvajamo in prepričujemo – bolj ali manj uspešno – naše članstvo, da preide na elektronski sistem komuniciranja. Pri mlajših članih je to že pravilo, pri starejših se pa težko kaj premakne. Dve tretjini članov ima e-naslov, ostalim posredujemo informacije po običajni pošti, kar je zelo zamudno opravilo – velikokrat tudi brez učinka. V teh časih se je treba hitro odzvati, zadnjič smo dobili zelo zanimivo vabilo za ogled mednarodne vojaške vaje Immediate response 2014. Ne vemo, ali je bilo to namenoma ali spodrsljaj vabečega na vajo; vabilo smo prejeli v soboto zvečer, rok prijave je bil v nedeljo zvečer, ogled vaje pa v torek. Vse po elektronski pošti, odziv našega članstva je bil zadovoljiv, prijavilo se je 16 članov, za vsak primer smo prijavili dva več, v torek nas je prišlo 21 iz OZSČ Ljubljana. Mogoče smo pa naredili »izpit« za vajo z značilnim naslovom: »Takojšni odgovor 2014«. Ne nazadnje je pomembno dejstvo, da smo letos začeli z objavami in s predstavitvijo na lastni spletni strani,

www.ozsc-ljubljana.si, ki jo sproti aktualiziramo.

»Ali skrbite tudi za telesno pripravljenost članstva?«

Šport in skrb za splošno telesno pripravljenost, moč telesa za prenašanje naporov, zdravje in učenje ter trening veščin, vse to je bilo za nas častnike vedno pomembno, saj so vsi ti elementi pogoj za uspešno udejstvovanje na vojaškem področju. Zato v OZSČ Ljubljana po svojih močeh podpiramo in se udeležujemo s svojimi predstavniki prireditev in lastnih treningov v streljanju z vojaškim orožjem vseh vrst in kalibrov. Treninge izvajamo na dvoranskih streliščih in na streliščih v naravi. Udeležujemo se tudi nekonvencionalnih tekmovanj v preciznem streljanju in praktičnem streljanju, kjer smo izurili že zelo uspešno ekipo.

Imamo močno lokostrelsko ekipo, ki tekmuje tudi na dvoranskih tekmah, v pomladanskem času pa na tekmah za slovenski pokal in jadranski pokal, vedno se udeležimo lokostrelske tekme ZSČ v Ankaranu.

Smučanje vadimo sicer v lastni režiji, naša udeležba na tradicionalnem ekipnem državnem prvenstvu v smučanju in streljanju na Golteh pa je že običaj.

V svojih vrstah imamo maratonca po duši in telesu – podpolkovnika Matjaža Vrhunca, ki se ob svojem rednem delu na MORS udeležuje vseh pomembnejših tekem v maratonu v Sloveniji in tujini ter dosega odlične rezultate ter tako zastopa naše barve.

»Imate v delovnem načrtu še kaj za prihodnost?«

Predvsem je to pridobivanje članstva iz vrst aktivnih častnikov, podčastnikov in vojakov. Pa seveda pridobivanje in osveževanje vojaških veščin ter spoznavanje načinov modernega vojskovanja z uporabo novih tehnologij (v prvi vrsti na ogledih aktualnih mednarodnih vojaških vaj, ki se izvajajo na ozemlju Republike Slovenije).

Angažiramo se tudi ob odstranjevanju posledic naravnih nesreč. Na primer letos spomladi smo skupaj s pripadniki SV v več dni trajajoči akciji očistili parkirišče in transportne poti v notranjosti ljubljanskega živalskega vrta. Izpostaviti moram osebno angažiranje načelnika GŠSV, generalmajorja Dobrana Božiča, člana našega OZSČ, da se je akcije poleg petnajstih naših članov udeležilo tudi 45 vojakov s transportnimi in z nakladalnimi sredstvi.

Vsem, ki smo aktivni in delamo v tem združenju, nam naše prostovoljno angažiranje veliko pomeni in pri tem se zavedamo, da že beseda ZDRUŽENJE pove, da smo samo skupaj združeni tudi močni, da za nas ni ovir in da v sreči in nesreči velja isto pravilo: »Vsi za enega, eden za vse.« ?

Major Borut Zajec, predsednik Območnega združenja slovenskih častnikov – Ljubljana

Po osnovni izobrazbi je gradbenik, diplomirani gradbeni inženir (1966), po služenju vojaškega roka se je leta 1967 zaposlil v gradbenem podjetju Slovenija ceste, kjer je delal do leta 2002, potem je do upokojitve leta 2005 delal v ZRN kot svetovalec za raziskovanje tržišča za inozemske gradbene firme za prekomorske projekte v Dominikanski republiki in v Zahodni Afriki. Doma v SCT je opravljal delovne naloge v gradbeni operativi in v vodstvu firme kot direktor Inženiringa SCT , v tujini pa je delal na projektih SDPR v Libiji, v Iraku in za civilne investitorje v nekaterih drugih deželah Bližnjega vzhoda ter bil od 1996 do 2002 direktor firme v Münchnu v Zvezni republiki Nemčiji.

Vojaški rok je služil (1966/1967) v šoli rezervnih oficirjev v Karlovcu (ŠRO JLA), rod vojske inženirstvo. Kot poročnik je bil premeščen iz rezerve JLA v rezervni sestav TO Slovenije (1970). Bil je varnostnik v štabu bataljona, opravil šolanje za poveljnike bataljonov (Sarajevo 1977), postal poveljnik 2. bataljona 2. brigade TO Slovenije (1978 do 1985), načelnik štaba 2. brigade TO Slovenije (1986), v činu majorja prevzel poveljstvo 2. brigade TO Slovenije februarja 1987, z brigado se je aktivno udeležil vojne za Slovenijo, na tem položaju je bil do demobilizacije brigade. Je organizator Manevrske strukture Narodne zaščite (1990–1991) in načelnik MSNZ občine Ljubljana - Šiška. Član ZSČ je od 1992, v. d. predsednika OZSČ Ljubljana je bil od leta 2009, zatem predsednik OZSČ Ljubljana v letih 2010–2014 in bil v marcu 2014 ponovno izvoljen za mandat 2014–2018. Bil je član Predsedstva ZSČ 2010–2014 in ponovno izvoljen za mandat 2014–2018, je koordinator OZSČ ljubljanske regije.